

Dr. Vatroslav Oblak.

(Spisal Fr. S. Lekše.)

Dr. Vatroslav Oblak.

Dné 14. malega travna t. l. na večer sem prejel pismo iz Celja, katero me je močno razžalostilo. Pisal mi je stari znanec, oče, ki je ljubil svojega sina in pazil nanj, kakor na punčico svojega očesa. „Obračam se zaupno do Vas“ — tako se začinja pismo — „da blagovolite, če Vam je moč, takoj obiskati Naceljna, ker je silno slab —, bojim se vsak čas katastrofe. Vzrok, zakaj se obračam do Vas . . . Vi, kot prijatelj njegov, dosegli boste“ itd. Drugi dan sem takoj odpotoval, da izpolnim željo očetu in obiščem njemu tako ljubega sina in sebi tako dragega prijatelja. In kdo je ta „Nacelj“, kakor je zmerom imenoval oče svojega dragega, še pred kratkim jedinega sina? Predočuje nam ga v današnjem listu slika, katera nam kaže mladeniča po licu, a moža v besedi in dejanju: učenjaka dr. Vatroslava Oblaka.

Ignacij, ali kakor se je pozneje sam vedno imenoval, Vatroslav Oblak, se je rodil 15. velikega travna l. 1864. v Celju, kjer si je pred leti kupil hišo njegov oče, po poklicu podobar in zlatar. Bolehav je bil pokojni Nacelj skoro vedno, kakor njegova že rajna mati, ki je vsled sušice umrla. Njo je ljubil kakor samega sebe, kar mi je pravil, ko se je v veliki zimi o njeni smrti pripeljal k meni, da bi se malo razvedril. V početne in latinske šole do osme je hodil v Celju. Bila sva si tri leta tovariša do četrtega gimnazijskega razreda, in dobra prijatelja, ki sva se obiskovala in si dopisovala do njegove pre-rane smrti. Že nižji gimnazijec, ki sicer v prvih letih ni kazal velike nadarjenosti, izmislil si je

in sestavil „neki alfabet“ iz števil, da bi si lahko mi Slovenci dopisovali, in nas ne bi Nemci umeli. Z leti se je čim dalje bolj razvijal njegov razum, tako, da se je poznej že dijak posebno odlikoval v zgodovini in zemljepisju, in je v četrtem razredu večkrat spravljal svojega učitelja v tej stroki v zadrego, kar seveda ni ostalo brez nasledkov, zanj neugodnih. Po sedmi šoli je hudo zbolel in zaradi tega tudi zamudil jedno leto. Vstopil je zopet, ko je okreval, v osmi razred v Celju, ali moral kmalu zapustiti ga, in dati slovo vsem avstrijskim gimnazijam. Vzrok temu je bilo njegovo slovensko rodoljubje. Petje v cerkvi pri maši namreč je bilo izmenjaje se slovensko in nemško. Prišlo je pa, da so peli cesarsko pesem. In tu je bilo na vrsti slovensko petje, pa nekdo — nečemo ga imenovati — je ukazal, naj se poje cesarska pesem nemško. Osmošolec Oblak je pa nagovoril pevce, bila jih je tako večina Slovencev, naj pojó slovensko, kakor je bilo na vrsti. Plačilo za to je bil — odpust. Šel je v Zagreb in tu prebil izkušnjo zrelosti.

Mislím, da ni ravno neumestno, če tu omenim, kako se dostikrat iz prvih uspehov v nauku takoj sklepa o bodočnosti, katero vé le J eden. Tako je tudi neki bivši učitelj Oblaku svetoval, naj postane rokodelc. V višjih razredih pa je kazal že svojo samostalnost in zavednost, in s tem si pridobil, kakor je navadno, dijake zase. Ko so preiskavali, kdo je provzročil slovensko petje, poklicali so tudi rajnega Oblaka in ga izpraševali. Govoril je pa vedno počasi in premišljeno. Zaradi tega mu je rekel izprašujoči profesor, Nemec: „Vi govorite kakor kak Platon.“ — „Gotovo, gospod profesor“, odgovoril je on, — „če ste vi Sokrat.“ Za politiko, katero je kot dijak pazno zasledoval, kar mi je znano iz pisem in občevanja, ni se pozneje mnogo zanimal. Samo prvo leto na vseučilišču še je bil precčj „goreč“. Hotel je, da bi vsi vseučiliščniki delali na to, da se dobijo podpisi in se napravi shod, da se prosi za slovensčino na graški univerzi. Zato je prišel leta 1886. tudi v M. in vabil bogoslovce za svojo idejo. A pozneje se za to ni več menil. Škoda je pa, da je že kot dijak na gimnaziji prebiral knjige, katerih ni mogel prebaviti, a nekatere krive ideje so mu ostale vendar podlaga poznejšemu mišljenju.

Po dovršenih latinskih šolah je šel na Dunaj, da se izuči in utrdi popolnoma v svojih štu-